

Татарстан Республикасы
Кукмара муниципаль районы
Зур Сәрдек авыл жирлеге Советы

КАРАР

29 ноябрь 2021 ел.

№ 30

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Сәрдек авыл жирлеге территорииясенде төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне раслау турында

«Россия Федерациясенде жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенең 19 пункты, «Россия Федерациясенде дәүләт контроле (кузәтчелеге) нәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Сәрдек авыл жирлеге Уставы нигезендә Зур Сәрдек авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Сәрдек авыл жирлеге территорииясенде төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында күшүп бирелә торган Нигезләмәне расларга.

2. Элеге карап, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Сәрдек авыл жирлеге территорииясенде төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы Нигезләмәнен 5 бүлегендәге нигезләмәләрдән тыш, ул рәсми басылып чыккан көннән дә соңга калмычча, әмма 2022 елның 1 гыйнварыннан иртәрәк түгел, үз көченә керә.

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Сәрдек авыл жирлеге территорииясенде төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы Нигезләмәнен 5 бүлегендәге Нигезләмәләр 2022 елның 1 мартаиннан үз көченә керә.

3. Элеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында www.pravo.tatarstan.ru адресы буенча, маҳсус мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга, шулай ук «Интернет» мәгълүмат-телеинформация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Жирлек бапшылыгы:

Ф.М.Фаттахов

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Сәрдек авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Сәрдек авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, гражданнар (алга таба – контроль үткәрелә торган затлар) тарафыннан Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Сәрдек авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – Төзекләндерү кагыйдәләре), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеген тәэмин итүгә карата таләпләрне (алга таба – мәжбүри таләпләр) үтәү тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Зур Сәрдек авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет, жирлек) тарафыннан башкарыла.

1.4. Башкарма комитетның төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфаи затлары – *Зур Сәрдек авыл жирлеге башлыгы һәм Башкарма комитет секретаре* (алга таба – контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфаи затлар). Күрсәтелгән вазыйфаи затларның вазыйфаи бурычларына аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар хокуклы, бурычлы һәм жаваплылык тота.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәрү, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мәнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет түбәндәгеләрне үз эченә алган төзекләндерү Кагыйдәләрен үтәүне контролльдә тота:

1) якын-тирә территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;
2) төзекләндерү элементларын һәм объектларын карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән түбәндәге таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле үтеп керүенә комачауламый торган киртәләр урнаштыру буенча;

- торак булмаган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның башка стеналарының, шулай ук төзекләндерүнең һәм жәмәгать урыннарының башка элементларының фасадларын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәклө мәгълүматны үз эченә алган маҳсус билгеләрне, язуларны карап тоту буенча;

- Татарстан Республикасының норматив хокукий актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән жир эшләрен башкару тәртибе нигезендә бирелә торган жир эшләрен башкаруга рөхсәтнамә нигезендә жир эшләрен башкару буенча;

- жир эшләрен башкару чорында биналарга һәм аларга керү юлларына ирекле үтеп керүне, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэмин итү, жәяүлеләрнең, шул исәптән инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең иминлекен һәм жәяүле юл хәрәкәтө иминлекен тәэмин итү буенча;

- транспорт чараларын газонда яки транспорт чараларын урнаштыру төзекләндөрү кагыйдәләре белән чикләнгән башка яшелләндөрелгән яки рекреацион территориядә урнаштыруга юл куймау, шулай ук эксплуатацияләү, хезмәт күрсәту яки ремонтлау вакытында, йөк ташыганда яки төzelеш мәйданнарыннан чыкканда (тент яисә каплау булмау нәтижәсендә) транспорт чаралары тарафыннан гомуми файдалану территорияләренең пычрануына юл куймау буенча да;

3) кышкы чорда жирлек территориясен жыештыру, шул исәптән кардан, боз өстенә чыккан судан, биналарның, корылмаларның түбәләрен боз сөңгеләреннән чистарту буенча чаралар үткәруне контролльдә тоту буенча мәжбүри таләпләр;

4) жәйге чорда жирлек территориясен жыештыру буенча, шул исәптән карантинга куелган, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларны локальләштерү, алар күпләп үскән урыннарны бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп, мәжбүри таләпләр;

5) маxсус янғынга каршы режим гамәлдә булган чорда янғын куркынычсызылыгының өстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) яшел утыртмаларны утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән кисү билетлары (порубочный билет) һәм (яки) рөхсәт нигезендә агач һәм куакларны алу (снос), күчереп утырту буенча мәжбүри таләпләр, әгәр мондый документлар (куачереп утыртуга рөхсәт, кисү билеты) төзекләндөрү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш булса);

8) каты коммуналь калдыкларны туплау буенча мәжбүри таләпләр;

9) хайваннарны йәрту буенча мәжбүри таләпләр һәм гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм төзекләндөрү кагыйдәләре белән каралган башка территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын көтүгә юл куймау турында мәжбүри таләпләр.

Башкарма комитет контроль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үз компетенцияләре чикләрендә бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындағы күрсәтмәләрнен үтәлешен контролльдә tota.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндөрү элементлары дигәндә декоратив, техник, планировка, конструктив жайламналар, яшелләндөрү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәлеш элементлары, шул исәптән биналарның, корылмаларның, төзелмәләрнен фасадларының, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, территорияне төзекләндөрүнен состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитләр һәм күрсәткечләр анлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндөрү объектлары дигәндә төзекләндөрү эшчәнлеге гамәлгә ашырыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр анлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), гражданнарның бакчачылық, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләрен урнаштыру территорияләре);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, проездлар, проспектлар, тыкрыклар, разъездлар, авышлыклар, трактлар, тупиклар, урамнар, шосселар);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йәрту өчен мәйданчыклар;

6) транспорт туктап тору урыны (парковкалар) (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Киртәләү жайламналары дигәндә капкалар, калиткалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматик һәм декоратив киртәләр (коймалар) анлана.

1.8. Төзекләндөрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда бәяләү һәм куркынычлар (risk) белән идарә итү системасы кулланылмый.

2. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зияюгалту) китерү куркынычларын профилактикалау

2.1. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә шул исәптән профилактик чарапар үткәрү юлы белән дә контролльлек итә.

2.2. Профилактик чарапар контроль үткәрелә торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зиян (югалту) китерүгә китерә торган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысулларын контролль үткәрелә торган затларга житкерү максатларында Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне тормышка ашырганда зиян (югалту) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чарапар үткәрү контролль үткәрүгә карата естенлекле булып тора.

2.4. Профилактик чарапар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зиян (югалту) китерү куркынычларын профилактикалау программыны нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зиян китерү куркынычын профилактикалау программында карапмаган профилактик чарапар үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чарапар үткәргәндә контролль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зиян (югалту) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зиян (югалту) китерелүе ачыланган очракта, төзекләндерү өлкәсендә контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат бу хакта кичекмәстән жирлек башлыгына, контролль чарапар үткәрү турында карап кабул итү өчен, үткәрелгән профилактик визит турында хисап рәвешендә мәгълүмат жибәрэ.

2.5. Башкарма комитет тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контролль үткәргәндәтүбәндәге профилактик чарапар уздырылырга мөмкин:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) консультация бирү.

2.6. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча тиешле мәгълүматларны «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә Кукмарा муниципаль районның рәсми сайтында (алга таба – районның рәсми сайты) контролльлек эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә (махсус бүлеккә керү районның рәсми сайтының төп (төп) битенән булырга тиеш), массакүләм мәгълүмат чарапарында урнаштыру юлы белән, контролль үткәрелә торган затларның дәүләт мәгълүмат системаларында шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка формаларда Башкарма комитет тарафыннан башкарыла.

Башкарма комитет районның рәсми сайтындағы контролль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контролле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәге, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясындағы 3 өлешендә караплан мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга бурычлы.

Башкарма комитет шулай ук жирлек халкына жыелышлада һәм гражданнар конференцияләрендә контролль объектларына күелгән мәжбүри таләпләр турында хәбәр итәргә хокуклы.

2.7. Контроль үткәрелә торган затларга консультация бирү телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхсән кабул итү яки профилактик чарапар, контролль чарапар үткәрү барышында контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхсән кабул итү жирлек башлыгы һәм (яки) контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан башкарыла. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат районның рәсми сайтында контролль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада тубәндәге мәсьәләләр буенча үткәрелә:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;

4) үтәлешләрен бәяләү Башкарма комитет тарафыннан контроль чаралар кысаларында гамәлгә ашырыла торган мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контроль үткәрелә торган затларга телдән консультация бирү шулай ук жыелышларда һәм гражданнар конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2.8. Язма рәвештә консультация бирү контроль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан тубәндәге очракларда башкарыла:

- 1) контроль үткәрелә торган зат тарафыннан консультация мәсьәләләре буенча язмача җавап бирү турында язмача сорату бирлегән;
- 2) консультацияләр вакытында куелган сорауларга телдән җавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга җавап бирү өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация биргәндә контроль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи заты Россия Федерациясе законнары нигезендә файдалану мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация бирү барышында конкрет контроль чарасын, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның каарларын һәм (яки) гамәлләрен, контроль чарада катнашуучыларның башка гамәлләрен бәяләгән мәгълүмат, шулай ук контроль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынаулар нәтижәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контроль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затка билгеле булган мәгълүмат Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контроль үткәрелә торган затны бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Башкарма комитетка контроль үткәрелә торган затлардан һәм аларның вәкилләреннән биш һәм аннан күбрәк мөрәжәгать кергән очракта, консультация бирү районның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә авыл жырлеге башлыгы яки контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат кул куйган язма аңлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3. Контроль чаралар һәм контроль гамәлләр башкару

3.1. Башкарма комитет тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда күрсәтелгән чаралар кысаларында тубәндәге контроль чаралар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

- а) инспекция визиты (карау, сораштыру, мәжбүри таләпләр нигезендә контроль үткәрелә торган зат (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алыш бара торган) урында булырга тиеш булган документларны таләп итү, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшереп чыгу (обследование) юлы белән;
- 2) рейд тикшерүе (карау, сораштыру, язмача аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);
- 3) документар тикшерү (язмача аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертизалар юлы белән);
- 4) күчмә (урынга барып) тикшерү (карау, сораштыру, язмача аңлатмалар алу, документларны соратып алу, инструменталь тикшерү, сынаулар, экспертиза аша);
- 5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту (төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турында мәгълүматларны, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контроль үткәрелә торган затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматларны, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат

системаларындағы мәгълұматларны, «Интернет» чөлтәреннән алынған мәгълұматларны, һәркем өчен ачық булған мәгълұматларны, шулай ук фото һәм кино төшеру, видеоязма функцияләренә ия булған хокук бозуларны теркәүнен автоматик режимында эшләүче техник чарапалың кулланып алынған мәгълұматларны жыю, анализлаудан гыйбарәт;

е) күчмә тикшереп чыгу (карау, инструменталь тикшереп чыгу (videоязма кулланып), сынау, экспертиза юлы белән).

3.2. Мәжбүри таләпләрнен үтәлешен күзәту һәм күчмә тикшеру – Башкарма комитет тарафыннан контроль үткәрелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлек итмичә уздырыла.

3.3. Әлеге Нигезләмәнең 3.1 пункттындағы 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чарапалар планнан тыш чарапалар формасында үткәрелә.

Планнан тыш контроль чарапалар бары тик прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин.

3.4. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлектә үткәрелә торган контроль чарапалар уздыру өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) гражданнар һәм оешмалардан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакуләм мәгълұмат чарапаларыннан мөрәҗәгатьләр (гаризалар) кергәндә Башкарма комитетта зыян (югалту) китерү яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерү куркынычы турында белешмәләрнен булыу, шулай ук контроль чарапалар үткәру нәтижәсендә, үзара хезмәттәшлектән башка контроль чарапаларны, шул мондый мәгълұматлар алу;

2) Россия Федерациясе Президентының, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контроль үткәрелә торган затларга карата контроль чарапалар үткәру турында күрсәтмәсе;

3) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарың үтәлешенә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең үтәлешенә күзәтчелек иту кысаларында контроль чара үткәру турында прокурор таләбе;

4) ачыланган мәжбүри таләпләрне бозу очракларын бетерү турында күрсәтмәнеүтәү срокы чыгу – контроль үткәрелә торган зат тарафыннан аңа бирелгән күрсәтмә белән бирелгән караплан документлар һәм белешмәләр тапшырылмаган яки тапшырылган документлар һәм белешмәләр нигезендә ачыланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

3.5. Контроль үткәрелә торган зат белән үзара хезмәттәшлектә үткәрелә торган контроль чарапалар Башкарма комитетның контроль чарасы үткәру турындағы күрсәтмәсе нигезендә уздырыла.

3.6. Зыян (югалту) китерү яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерү куркынычы турында белешмәләр нигезендә контроль чара үткәру турында Башкарма комитет боерыгы кабул ителгән очракта, контроль чара үткәру турында мондый боерык тәзекләндерү өлкәсендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затның дәлилле гаризасы (представление) нигезендә кабул ителә.

3.7. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлектән башка үткәрелә торган контроль чарапалар, жирлек башлыгы бирeme, Башкарма комитетның эш планындағы биремнәр нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроле турында» 31.07.2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан уздырыла.

3.8. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чарапалар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроле турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

3.9. Тәзекләндерү өлкәсендә контрольне оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, ведомствоара мәгълұмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада Башкарма комитет түләүсез нигездә бүтән органнардан яки күрсәтелгән органнарга караган оешмалардан алар карамагында булған документларны һәм (яки) белешмәләрне ала.

Күрсәтелгән документлар һәм (яки) белешмәләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан әлеге документлар һәм (яисә) мәгълумат алар карамагында булган башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына буйсынган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә ведомствоара мәгълумати хезмәттәшлек кысаларында соратыла һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълуматлар исемлеге белән, шулай ук контролль (кузәтчелек) органнары тарафыннан дәүләт контроле (кузәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашырганда әлеге документлар һәм (яки) белешмәләр алар карамагында булган бүтән органнардан яисә күрсәтелгән органнарга караган оешмалардан дәүләт контроле (кузәтчелеге) төрләрен, муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашырганда алына торган «Дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълумати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2001 елның 6 мартандагы 338 номерлы карары белән расланган ведомствоара мәгълумати хезмәттәшлек кысаларында документлар һәм (яки) белешмәләр бирү Кагыйдәләре белән билгеләнгән.

3.10. Контроль үткәрелә торган затлар булган шәхси эшмәкәр, граждан Башкарма комитетка контролль чарасы үткәргәндә була алмаулары турында мәгълумат бирергә хокуклы булган, шуның нәтижәсендә тикшерү чарасын үткәрү башкарма комитет тарафыннан шәхси эшмәкәрнен, гражданың администрациягә әлеге мөрәҗәгатьне юллавына сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәkle вакытка (әмма 20 көннән дә артык түгел) күчерелу очрагына бер үк вакытта тубәндәгә шартларны үтәү дә керә:

1) контроль үткәрелә торган затның яисә аның вәкиленең булмавы, контроль үткәрелә торган затка тиешле рәвештә контролль чара үткәрү турында хәбәр итепләнү булса, төзекләндерү өлкәсендә контролль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затка контролль чарасы үткәргәндә мәжбүри таләпләрнен үтәлешен бәяләргә комачауламый;

2) законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерүнен яисә фактта зыян китерүнен турыдан-туры янавы билгеләре булмау;

3) контролль чара үткәргәндә контролль үткәрелә торган затның булмавына житди сәбәпләр (контроль үткәрелә торган затның авыруы, аның командировкада булуы h.b.) бар.

3.11. Күчмә тикшерү үткәрү вакыты 10 эш көннән дә артырга тиеш түгел.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү уздыру барышында хезмәттәшлекнен гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятиеләр өчен 15 сәгатьтән арта алмый.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыруучы Оешмага карата күчмә тикшерүне үткәрү вакыты һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

3.12. Контроль чараларны уздыруның барлык очракларында да контролль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контролль үткәрүгә жәлеп итеплән затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү (бозу) дәлилләрен беркетү өчен контролль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма, геодезия һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязмалар, геодезик һәм картометрик үлчәүләр һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чаралар турындагы мәгълумат контролль чара нәтижәләре буенча төzelә торган актта һәм контролль чара кысаларында үткәрелә торган контролль гамәл нәтижәләре буенча төzelә торган беркетмәдә чагыла.

3.13. Контроль чарасы нәтижәләренә контролль үткәрелә торган затның мәжбүри таләпләрне үтәвен бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яки) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торғызу, вәкаләтле органга яисә вазыйфаи затларга жаваплылыкка тарту мәсьәләсен карау өчен мәгълумат жибәрю һәм (яки) Башкарма комитет тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чараларны куллану керә.

3.14. Контроль үткәрелә торган зат белән үзара бәйләнешне күздә тоган контроль чара тәмамланганнан соң, контроль чара акты төзелә. Мондый чара үткәру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә. Ачыкланган бозуларны контролль чара тәмамланганчы бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуга дәлил булган документлар, башка материаллар актка теркәлергә тиеш. Контроль чарапарын үткәргендә тутырылган тикшерү кәгазыләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны үткәру көнендә контроль чара үткәру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контролль чара акты прокуратура органнарына Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестры ярдәмендә турыдан-туры аны рәсмиләштергәннән соң жибәрелә.

3.15. Контроль чарапар турында мәгълүмат Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында урнаштырыла.

3.16. Контроль үткәрелә торган затларга контролль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре һәм кабул итә торган каарлары турында хәбәр итү Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында әлеге гамәлләр һәм каарлар турында белешмәләр урнаштыру юлы белән, шулай ук мәгълүматларны дәүләти һәм муниципаль хезмәтләр күрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада башкару өчен файдаланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлекен тәэмин итә торган инфраструктура аша, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да контролль үткәрелә торган затларга житкәру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген башкармаучы, контролль үткәрелә торган зат булып торучы гражданга контролль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре һәм кабул итә торган каарлары турында, ул документларны кәгазь чыганакта алырга кирәклеге турында Башкарма комитет адресына хәбәрнамә жибәргән яисә Башкарма комитеттә контролль үткәрелә торган затның электрон почта адресы турында мәгълүмат һәм аңа документларны электрон рәвештә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша жибәрү мөмкинлеге булмаган (әгәр затның Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуны төгәлләмәсә) очракта, документларны кәгазьдә тапшыру юлы белән хәбәр итәлә. Күрсәтелгән граждан Башкарма комитетка документларны кәгазь чыганакта жибәрергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контролль үткәрелә торган затка контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар башкара торган гамәлләр һәм кабул итә торган каарлар турында хәбәр итү, Башкарма комитет тарафыннан контролль үткәрелә торган затка документлар һәм белешмәләр жибәрү, контролль үткәрелә торган затка электрон формада яки контролль үткәрелә торган зат соратуы буенча хәбәр итү мөмкинлеге булмаган очракта, почта элемтәсен кулланып, шул исәптән кәгазьдә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин

3.17. Актта бәян итегән фактлар һәм нәтиҗәләр белән килешмәгән очракта, контролль үткәрелә торган зат «Россия Федерациясендә дәүләт контролле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 4 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.

3.18. Контроль чара үткәргендә мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкламаган очракта, бу хакта белешмәләр Контроль (кузәтчелек) чарапарының Бердәм реестрына кертелә. контролль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәшләр бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чарапар үткәрергә хокуклы.

3.19. Контроль чара үткәргендә контроль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә Башкарма комитет (контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат) тубәндәгеләне башкарырга бурычлы:

1) контроль чарасы актын рәсмиләштергәннән соң, контроль үткәрелә торган затка, аларны бетерүнең тиешле срокларын күрсәтеп, мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында һәм (яисә) законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерүне булдырмау чаралары үткәру турында курсәтмә бирергә;

2) контроль чара барышында төзекләндерү өлкәсендә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы граждан, оешманың эшчәнлеге закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерүнең турыдан-туры куркынычын тудыруы яисә мондый зыян (югалту) китерелгәннеге ачыкланган очракта, саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерүне булдырмау яисә аны китерүне туктату буенча һәм закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерү куркынычы янау булу һәм аны булдырмау ысуллары турында теләсә нинди үтемле ысул белән гражданнарга, оешмаларга мәгълүмат житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә;

3) контроль чара барышында жинаяты яки административ хокук бозу билгеләрен ачыклаганда, үз компетенциясе нигезендә яисә гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә тиешле вәкаләтләре булганда, тиешле мәгълүматны дәүләт органына жибәрергә;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне контрольдә тотуны гамәлгә ашыру, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә ихтиимал булган зыян (югалту) китерүне булдырмау буенча чаралар күрергә, күрсәтмәне билгеләнгән срокта үтәмәгән очракта, аның үтәлешен тәэммин итү буенча чаралар күрергә, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән хәтта судка мөрәҗәгать итү дә булырга мөмкин;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча рекомендацияләр бирү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (югалту) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлтелгән башка чаралар үткәру турында мәсьәләнәне каарата.

3.20. Контроль үткәрүче вазыйфаи затлар, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларындағы контроль чара барышында Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка жаваплылык каралган законнар таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган бозу билгеләре турында мәгълүмат күрсәтелә. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар әлеге актның күчрәмәсен тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле хакимият органына юллыйлар.

4. Башкарма комитет каарларына, төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

4.1. Башкарма комитет каарларына, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

4.2. Башкарма комитет каарларына, контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары) судка кадәр шикаять бирү тәртибе кулланылмый.

5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре

5.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең нәтижәлелеген һәм эффектлылыгын бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында»

2020 елның 31 июлендеге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Төзекләндөрү өлкәсендә контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре, контроль өчен индикатив күрсәткечләр жирлек Советы тарафыннан раслана.